

AKTIVITY FIREM SMĚŘUJÍCÍ K PODPOŘE STUDENTŮ PŘI ZÍSKÁVÁNÍ PRAKTICKÝCH ZKUŠENOSTÍ

ACTIVITIES OF COMPANIES HEADING TO SUPPORT OF STUDENTS IN ACQUISITION OF PRACTICAL EXPERIENCE

Eva ŽÁKOVÁ

Abstract: Thesis describes company activities to support university students in gaining practical experience, which were enunciated on the basis of the acquired knowledge during mapping of companies activities. The collection of data and information was carried out by documents analysis, semi-structured interview and questionnaire. Based on analysis of opportunities provided by companies and analysis of students opinion the object was to compare mutual needs of companies and students and find out if demand and offer are congruent on both sides. Results can be used to implement programs of cooperation with students and schools in companies.

Abstrakt: Práce se zabývá problematikou aktivit firem směřujících k podpoře studentů VŠ při získávání praktických zkušeností, které byly formulovány na základě poznatků získaných v průběhu mapování aktivit firem. Sběr dat a informací byl proveden pomocí analýzy dokumentů, semi-strukturovaných rozhovorů a dotazníkového šetření. Cílem práce bylo na základě analýzy nabízených možností firem a analýzy názoru studentů porovnat vzájemné potřeby a zjistit zda se nabídka a poptávka na obou stranách prolínají. Výsledky práce mohou být využity k implementaci programů spolupráce se studenty i školami v podnicích.

Keywords: Practical experience, student, personnel marketing, cooperation with schools, graduate recruitment.

Klíčová slova: Praktické zkušenosti, student, personální marketing, spolupráce se školami, nábor absolventů.

Úvod

Firmy se v případě absolventů technických oborů setkávají se dvěma problémy: nedostatek nových pracovníků a jejich odbornou nepřipraveností. Velké, ale i menší podniky se snaží tuto problematiku situaci řešit. Firmy si kladou za cíl především zúžit propast mezi profilem absolventů škol a jejich požadavky na pracovníky. Organizace se snaží podpořit zájem mladých lidí o studium strojírenství, elektrotechniky, informatiky atd. Proto zavádí různé formy spolupráce se studenty VŠ již v průběhu studia, jejichž cílem je nábor studenta po ukončení studia, v těchto programech se firmy snaží podchytit především talentované studenty a získat je do budoucna pro svoji společnost.

Aktivity firem směřující k podpoře studentů při získávání praktických zkušeností

Změny v systému řízení společností a následná liberalizace zákaznického i dodavatelského trhu, působí na trvale probíhající změny v požadavcích na přípravu nových zaměstnanců. Projekty firem orientované na vzdělání a výcvik studentů a absolventů přispívají k vyšší úrovni připravenosti (odborné i kompetenční) na životní kariéru mladých absolventů. V mnoha případech je vytvářeno prostředí pro efektivní partnerství veřejného a soukromého sektoru a zvyšuje se flexibilita trhu práce, roste mobilita osob a zlepšuje se flexibilita

vzdělávací soustavy. Firmy pro sebe tímto způsobem zajišťují dostatek vysoce kvalifikovaných pracovních sil do budoucna a politiku zaměstnanosti motivující k práci. Tyto efekty pak vedou k úspěšné realizaci personální strategie (Urbanová, 2009).

Cílem spolupráce se studenty je vytvořit systém dalšího vzdělávání nad rámec vysokého školství, který bude v souladu s požadavky zaměstnavatelů. Přizpůsobit profil absolventů jednotlivých oborů, který často neodpovídá charakteru pracovních míst. Přeměna partnerských škol na instituce celoživotního vzdělávání s nabídkou vzdělávacích programů pramenících ze spolupráce s vysokým školstvím, privátní sférou, výzkumnými ústavy, průmyslovými svazy, Akademií věd atd. na národní i nadnárodní úrovni (Urbanová, 2009).

Firmy směřují své aktivity především do dvou rovin, jedná se o spolupráci individuální, přímo se studenty. Na vyšší úrovni tvoří a udržují vztahy partnerské povahy s vysokými školami, univerzitami, případně výzkumnými pracovišti.

Vzdělávacím institucím přináší dle Urbanové (2009) tato spolupráce prestiž. Díky spolupráci mohou nabídnout moderní metody výuky, které budou v maximální míře odpovídat reálným podmínkám v praxi. Učitelé neztrácejí kontakt s realitou a při výkladu se pak neuchylují k prezentacím teorií bez praktických příkladů. Nadstandardní vybavení učeben či laboratorí. To vše vytváří pozitivní dopad na současné studenty, ale především na potencionální uchazeče o studium. Zvyšuje se tak základna přihlašujících se studentů a škola může následně klást vyšší nároky při výběru studentů.

Školy, studenti a firmy nejsou jedinými subjekty, které se v prostředí terciálního vzdělávání pohybují. Existuje mnoho neziskových organizací, zprostředkovatelských agentur a iniciativ, které přináší další možnosti pro studenty. Zprostředkovávají zahraniční stáže, pořádají soutěže atd. Jako zástupce lze uvést AIESEC, IAESTE, Business leader forum, Recruitment International, Sdružení automobilového průmyslu a další.

Spolupráce firem se studenty

Na této úrovni spolupráce většinou vystupují 2 subjekty student a firma. K tomu aby se student mohl zapojit musí sám vyvinout aktivní kroky a následně vyvíjet aktivity nad rámec studijních povinností (Urbanová, 2009).

Standardními formami spolupráce firem se studenty vysokých škol jsou:

Zpracování závěrečných prací, Odborné stáže, Praxe, Trainee, Soutěže studentských a vědeckých prací, Exkurze, Stínování manažerů, Global management challenge, Stipendia.

Přínosy spolupráce pro studenty dle Urbanové (2009) jsou:

- Možnost získat přehled o obvyklém fungování firem a seznámení se s prací a denními povinnostmi manažerů.
- Pomoc studentům při výběru zaměstnání, případně volbě jejich budoucí kariéry.
- Možnost získat informace, které studenti mohou využít např. ve své diplomové práci.
- Příležitost vyzkoušet si práci v podniku.
- Získání užitečných kontaktů.
- Studenti získají praxi, která jim umožní lepší postavení mezi ostatními absolventy při hledání prvního zaměstnání.
- Studenti mohou zůstat po ukončení školy v podniku na plný úvazek.

• Přínosy pro firmy a její pracovníky dle Urbanové (2009):

- Možnosť získať budúci zamestnanec.
- Možnosť spolupracovať s konkrétnymi študentmi na vypracovaní diplomovej práce.
- Príležitosť získať prehľad o úrovni stávajúcej generácie vysokoškolákov.
- Marketing – informácie o spolupráci s mladými talentmi je vždy veľmi kladne hodnotená vlastnými zamestnancami, širší spoločnosťou i obchodnými partnermi.
- Načerpánie nových nápadov, podnetov a pohľadov.
- Získanie pocitu spoluzodpovednosti za výchovu a rozvoj budúcich pracovníkov.
- Možnosť zistiť, ako spoločnosť vnímaná zvonku.

Příležitosti, které firmy studentům nabízejí

Na základě analýzy internetových stránek různých společností byly se čtyřmi reprezentativními společnostmi s adekvátní nabídkou programu spolupráce dojednány osobní setkání. Prostřednictvím semi-strukturovaných rozhovorů byly zjišťovány a podrobně zaznamenávány informace o aktivitách jednotlivých společností. Následující tabulka představuje stručný přehled společností a možností pro studenty, které poskytují.

Tab. 1: Porovnání aktivit společností

	A	B	C	D
Závěrečné práce	•		•	•
Odborné stáže a praxe	•			•
Trainee			•	•
Soutěže		•	•	•
Exkurze	•		•	•
Stínování manažerů			•	
GMC				•
Stipendia		•	•	•
Přenášky v hodinách	•		•	•
Společná pracoviště				•
Úprava stud. plánů		•	•	•
Sponzorování	•			
Projekty na cvičení			•	
AIESEC, IAESTE				•

A – společnost působící v automotive, 3 000 – 5 000 zaměstnanců

B – IT společnost, 150 – 200 zaměstnanců

C – Výrobní společnost v elektrotechnickém průmyslu (převážně), nad 5 000

D – Výrobní společnost působící v automotive, nad 5 000 zaměstnanců

Výrobní

Nejbohatší program spolupráce se studenty nabízí společnost D, to souvisí nejen s její velikostí, ale také tradicí. Nejzajímavější příležitostí pro studenty je její talentový program. Jedná se o několikaletý rozvojový program pro talentované studenty propojující Trainee, psaní diplomové práce, osobní rozvoj studenta, stipendium a celkové seznámení se společností. Společnost D jako jediná přijímá zahraniční studenty na stáž ve spolupráci s organizací IAESTE a vytváří tím reciproční místo pro české studenty v zahraničí. Dále tato firma jako jediná ze sledovaných vystupuje jako partner pro studenty v soutěži Global Management Challenge. Zajímavou událostí pro studenty všech oborů jsou oborové

orientované dny otevřených – strojírenské, elektrotechnické atd. Celkem se do programu stáží, praxí, trainee, talent pool a závěrečných prací dostanou stovky studentů ročně. Spol D má v ČR tři závody, kromě oborových dní otevřených dveří jsou všechny ostatní možnosti spolupráce přístupné ve všech podnicích (Urbanová, 2009).

Na druhém místě v počtu aktivit podporujících studenty při získávání praktických zkušeností je společnost C. I její program je dobře propracovaný a nabízí zajímavé možnosti pro studenty. Na rozdíl od společnosti D a mnoha jiných společností je trainee program společnosti C určen pro studenty, ne absolventy. Jako jediná ze sledovaných společností nabízí Stínování manažerů ve spolupráci s Business Leader Forum. Přestože pořádání soutěží obecně není výjimečné, „Cena spol. C“ se v průběhu své mnohaleté existence stala prestižní událostí. Vítězové soutěže získají uznání v oboru a snadno se následně uplatní. Prestiž soutěž získala především díky tomu, že o vítězi soutěže rozhoduje nezávislá odborná porota složená převážně z odborníků v oboru z řad univerzitních pedagogů. Velmi náročným, ale úspěšným počinem společnosti C ve spolupráci s prestižní českou technickou univerzitou bylo vytvoření speciálního studijního oboru, je určen pro studenty druhého ročníku bakalářského studia strojírenské fakulty. Studenti studijního programu jsou připravováni přímo pro práci ve strojírenské divizi společnosti. Po otevření oboru se výrazně zvýšil zájem studentů o tento obor. Studenti mají rozšířený rozvrh o 5 hodin týdně a zavazují se, že 1,5 roku po ukončení studia budou pracovat ve společnosti C, na druhou stranu dostávají v průběhu studia od této společnosti stipendium. Spol. C má v České Republice 9 dceřiných společností rozmístěných po celé republice. Díky tomu jsou aktivity společnosti rozmístěny po celé ČR a získat praktické zkušenosti je tak umožněno studentům po celé České republice. Na svých internetových stránkách společnost rozdělila ČR do šesti regionů a své programy podle toho nabízí. Možnost zpracování závěrečných prací mají studenti ve všech šesti regionech a devíti divizích. Přednášky specialistů ve školách a „Cena spol. C“ se také konají ve všech regionech. Na druhou stranu nejširší nabídku aktivit vedoucích k získání praktických zkušeností mohou využívat studenti v Praze (Urbanová, 2009).

Společnost A disponuje méně rozvinutým programem oproti výše zmíněným firmám. V případě této společnosti je potřeba vzít v úvahu, že společnost působí na trhu relativně krátce. Ve svých počátcích se soustředila především na oblast výroby a oblast lidských zdrojů rozvíjí až následně. Společnost A umožňuje studentům psaní závěrečných prací, stáže, exkurze a její odborníci jezdí přednášet na vysoké školy. Společnost A má v úmyslu rozšiřovat a inovovat své aktivity směřující k podpoře studentů při získávání praktických zkušeností. Jednou z priorit společenské odpovědnosti firmy je podpora vzdělávání. Byla identifikována příležitost spočívající ve využívání financí z evropských strukturálních fondů při zvyšování kvality výuky (Urbanová, 2009).

Společnost B a její aktivity se od předchozích značně odlišují a nezapadají do standardních metod spolupráce. Spol. B zavedla komplexní systém spolupráce mezi soukromou a státní sférou. Realizuje vlastní několikasupňový systém certifikace odstupňované dle dosažené odbornosti studentů. Certifikáty je možné získat v kurzech na středních i vysokých školách. Kurzy jsou na školách vedeny jako volitelné či povinné předměty. Akademie společnosti B je rozšířena po celé České republice a ročně certifikaci různých úrovní získají stovky studentů z oblasti informatiky a elektrotechniky. Akademie není pouze českou záležitostí, společnost provozuje akademie po celém světě, bohaté zkušenosti ze světa umožnili české pobočce vybudovat na naší půdě kvalitní systém přípravy absolventů pro odbornou praxi. Vrcholem akademie je inkubátor pro nejtalentovanější studenty. Jedná se o dvouletý stipendijní program pro vybrané studenty akademie, kteří úspěšně absolvovali všechny čtyři semestry programu a prošli výběrovým řízením připraveným firmou B. Tento program doplňuje akademické

vzdělání studentů o praktické zkušenosti a dovednosti, které jim pomohou k lepšímu uplatnění v praxi. Studenti akademií z celé republiky (středoškoláci i vysokoškoláci) mají možnost změřit své znalosti a schopnosti práce se síťovými technologiemi v průběhu soutěžní hry, přičemž výhra jim zaručuje pozornost firem i médií. Vítězové národního kola postupují do mezinárodní soutěže. Celý systém podpory vzdělávání spol.B je unikátním příkladem spolupráce školství a soukromé sféry (Urbanová, 2009).

Průzkum preferencí studentů

Bylo provedeno dotazníkové šetření zájmu studentů o programy spolupráce. Dotazování probíhalo na půdě ČVUT v Praze v den, kdy se zde konal jeden z největších veletrhů pracovních příležitostí iKariera pod záštitou IAESTE. Byli osloveni studenti v bezprostřední blízkosti stánků firem, u nichž byl předpokládán alespoň minimální zájem o tuto problematiku. Jednalo se převážně o studenty technických oborů, což je zároveň cílová skupina porovnávaných firem.

Účastníky průzkumu tvořili z 91% studenti ČVUT, 47% z Fakulty strojní, 43% z Fakulty elektrotechniky a 9 % z jiných VŠ. Celkem se vyskytlo 29 různých oborů studia. 90% studentů bylo z technicky orientovaných oborů a 10 % z ekonomicky orientovaných oborů. Nejvíce studentů bylo z 5. Ročníku - 30%, 21% studenty 1. ročníku, 17% z 4. ročníku a 16% ze 3. ročníku.

V průběhu studia chce získat praktické zkušenosti ve spolupráci s některou z firem, která podniká ve studovaném oboru 97% respondentů.

Studenti byli tázáni, zda si vybavují některé formy spolupráce nabízené firmami, které umožňují obohacení praktických zkušeností v průběhu studia. 49% studentů si nevybavilo žádnou možnost, jak získat praktické zkušenosti v průběhu studia. 51% studentů vypsalo alespoň jednu možnost. Nejčastěji byla uváděna brigáda (30% respondentů), která je ale v kontextu této práce irelevantní a to z toho důvodu, že brigáda obvykle nesouvisí s oborem studia, jedná se o práce převážně manuální, nenáročné na kvalifikaci. Dále si studenti nejčastěji vybavili stáže a praxe (28%) spolupráci při zpracování závěrečných prací (16%), trainee (14%), ostatní formy spolupráce si vybavilo méně než 5 % respondentů.

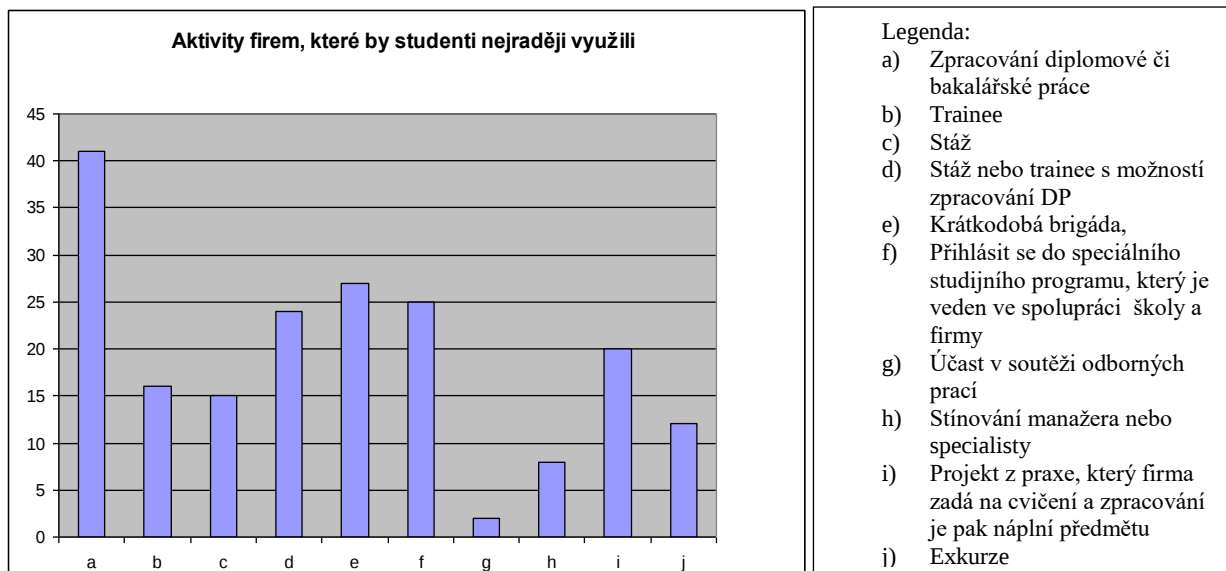
Z průzkumu vyplynulo, že 63% studentů již pracuje. 36 % studentů nezískává v průběhu studia žádnou praxi v oboru, který studují, naopak 28% studentů pracuje ve svém oboru již v průběhu studia. 29% studentů nepracuje, ale chce v dohledné době začít a 7% nechce nebo nemůže pracovat vůbec.

16% studentů pracuje především kvůli získání odborné praxe, 19% studentů pracuje kvůli finančnímu zajištění a 65% pracuje nebo chce pracovat tak, aby byli finančně zajištěni, ale zároveň získali praxi v oboru, který studují (Urbanová, 2009).

Až v tuto chvíli měli respondenti možnost nahlédnout do kompletního soupisu možností získání praktických zkušeností, jak jsou ze strany studentů žádané ukazuje následující graf.

Separátní otázka byla věnována přednáškám odborníků z firem na školách, 57% studentů je považuje za velmi přínosné (již od alespoň jedné za semestr).

Graf č. 1: Aktivita firem vedoucí k získání praktických zkušeností, kterých by se studenti nejraději zúčastnili (%)

Závěr

Existuje vysoký potenciál v zájmu studentů získat praktické zkušenosti již v průběhu studia, tento zájem projevilo 97% dotazovaných studentů. Polovina z nich však nemá konkrétní představu o tom, jak tyto zkušenosti získat a o aktivitách firem, do kterých by se mohli zapojit, nemají žádné povědomí. Druhá polovina studentů má alespoň malou představu o možnostech spolupráce s firmou při získávání praktických zkušeností. Tito studenti nejčastěji znají stáže, praxe, spolupráci při zpracování závěrečných prací a stínování manažerů. Lze se domnívat, že vyšší informovanost o nabízených příležitostech by zajistila společností možnost výběru z většího počtu uchazečů.

V řadách studentů lze nalézt ještě mnoho uchazečů, které mohou firmy zapojit do svých programů - 65% studentů, kteří nepracují, ale chtějí v budoucnu začít, a studenti, kteří pracují v jiném oboru, než studují. Ti, kteří již pracují ve firmě působící v oboru jejich studia, nebudou mít o tyto příležitosti zájem, často jsou také domluveni na pomoci při zpracování DP.

Finanční zajištění v kombinaci s užitečnou praxí v oboru by chtělo 65% studentů. Ve skutečnosti pouze 28% studentů má tuto možnost. 16% studentů chce získat především odbornou praxi a na finanční stránku se vůbec neohlíží.

Nejžádanější mezi studenty jsou: zpracování závěrečných prací; stáže; trainee; kombinace stáže a spolupráce při zpracování BP či DP; speciální studijní program sestavený ve spolupráci školy a firmy; projekt z praxe zadáný na cvičení. Společnosti, které preferované programy nabízí, disponují konkurenční výhodou při získávání budoucích kvalitních zaměstnanců a užívají výše zmíněných výhod. Minimální zájem byl projevěn o soutěže odborných a vědeckých prací.

Tři ze čtyř porovnávaných společností v souladu s poptávkou studentů nabízejí možnost zpracování závěrečné práce, spolupracují se školami na úpravě studijních plánů a jejich odborníci přednáší v hodinách. Jako redundantní aktivitu lze vnímat soutěže, které také nabízí tři společnosti, ale zájem o ně má pouhá 2% studentů. Odborné stáže a trainee nabízí dvě z porovnávaných společností, mezi studenty je o ně střední zájem 15% a 16%. Opomíjenou příležitostí je spolupráce s garanty předmětů na možnosti zpracování projektu studenty v rámci cvičení, nabízena je pouze společností C, ale zájem ze strany studentů je relativně vysoký a to 20%.

Atraktívny program pre študenty a absolventy obsahuje možnosť spracovania záverečných prác samostatne či v kombinácii s odbornou stážou alebo trainee programom. Ďalej sú pre študenty atraktívne aktivity prinášajúce praktické poznávanie na pôde vzdelávacej inštitúcie: upravené študijné plány, prednášky odborníkov a projekty na cvičených zadaných firmami. Tuto cestu môžu firmy aktívne využiť k osloveniu študentov a zvýšeniu ich zájmu o mimoškolské programy, ktoré môžu byť naopak preferované zo strany firiem.

Seznam použité literatury

[1] URBANOVÁ, E.: Aktivita firem směřující k podpoře studentů při získávání praktických zkušeností. Praha, 2009. Diplomová práce. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Katedra řízení.

Kontakt

Ing. Eva Žáková (Urbanová)
Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní,
Ústav podnikové ekonomiky a managementu,
Studentská 84, 532 10, Pardubice
e-mail: eva.zakova05@gmail.com